

พระพุทธเจ้าและลัทธิธรรมตามคติพระสงฆ์อนัมนิกายในประเทศไทย
The Buddha and the Dhamma. According to the motto,
monks denominations in Thailand.

ดร.สุริยา แสงอินตา

สำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14

Dr.Suriya Sanginta

Office of the General Buddhist Education Area 14

Corresponding Author E-mail: drsuriyasanginta@gmail.com

(Received : 2 November 2023 ; Edit : 20 November 2023; accepted : 28 November 2023)

บทคัดย่อ

ลัทธิธรรมของพุทธศาสนามหายาน อนัมนิกายถ้ากล่าวกันแล้วมีลักษณะเหมือนของเถรวาท แต่คนละภาษาเท่านั้นเองความหมายมีลักษณะเหมือนกันแทบทุกอย่าง อาจจะมีบ้างที่แตกต่างเพราะเป็นไปตามสภาพของสังคม นั้น ๆ ด้วย เพราะการมีพระพุทธเจ้าองค์เดียวกันจึงทำให้แทบทุกอย่างเหมือนกัน ต่างกันตรงคติที่ยึดถือตามครูบาอาจารย์สืบต่อกันมาเท่านั้นเอง เช่นการมีประวัติของพระพุทธเจ้า การประสูติ ตรัสรู้ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา และการปรินิพพานพร้อมมีลัทธิธรรมเบื้องต้นที่ศึกษาและเข้าใจในเบื้องต้นเหมือนกัน เช่น มีพรหมวิหาร 4, อิทธิบาท 4 เป็นต้น

ส่วนคติของมหายานนั้นเน้นไปที่พระโพธิสัตว์เป็นส่วนใหญ่ หนังสือเล่มนี้ขอกกล่าวถึงเพียงพระกษิติครรภ์โพธิสัตว์ ซึ่งเป็นโพธิสัตว์ที่ได้ตั้งปณิธานไว้ว่า “จะโปรดเวไนยสัตว์ให้หมดจากบาปทุกภพทุกชาติก่อนแล้วจึงค่อยเข้าสู่แดนพระนิพพานเป็นพระพุทธเจ้า” พระองค์ทรงมีพระเมตตาอันยิ่งใหญ่ต่อเวไนยสัตว์ทุกหลาย ไม่ว่าจะอยู่ในโลกมนุษย์ อยู่ในนรกอเวจี ท่านก็เสด็จไปโปรดทุกที่ ในเรื่องของลัทธิธรรมของพระกษิติครรภ์โพธิสัตว์ยังไม่ได้ปรากฏชัด แต่พอสรุปได้โดยนัยว่า ความเมตตากรุณา ความเสียสละ การบริจาคทำบุญ การอดทน เหล่านี้เป็นต้น ทรงสั่งสอนให้เวไนยสัตว์ลดละ เลิกจากกิเลสทั้งหลายทั้งปวง ให้สร้างแต่กุศล ผลบุญจะได้ช่วยนำส่งในแดนสุขาวดีต่อไป

บทสวดมนต์ที่ควรตระหนักเป็นเบื้องต้นอยู่เสมอในฝ่ายพระสงฆ์อนัมนิกายนั้น เพื่อเป็นการรักษาไม่ให้สูญหายไป เช่น คำอาราธนาศีล, อาราธนาธรรม, อาราธนาพระปริต เป็นต้น และศีล 5, ศีล 10 ควรที่จะศึกษาไว้ให้ชัดเจน

คำสำคัญ : The Buddha, Dhamma, Anamnikaya

Abstract

The principles of Mahayana Buddhism Anamnikaya (of a knife) if said it looks like of Theravada Buddhism. But each language's meaning is similar in almost everything. There may be some difference, because according to the condition of the society. It. Because of having the same Buddha makes almost everything too. Attitude difference based on teacher passed on it. Such as having a history of Buddha, the birth, enlightenment, the spread of Buddhism. Nirvana principle and with a preliminary study and understand the basic same, such as 4 holy abidings; sublime states of mind, Four Sublime States of Mind, Basis of Power and Potency

The motto of the Great Vehicle is focused on to the roaming is the most of this book is just to mention the n-a tonic for expecting mothers enlightenment animals which is that is the commitment that “will please the fold, from all the sins of every nation and then to the grave, Nibbana is the Buddha.” He have mercy upon a great the fold all the more whether they are in the human world in hell pit you went to please anywhere in the title of the principle of the n-a tonic for expecting mothers that is not yet evident, but the summary. implied that the Good Samaritan sacrifice, the donation

ceremony to bear, etc. These he teach, the fold down at the end of the defilements, all to create the charity but the good deeds will help bring the sender in the Elysian fields.

Prayer that should be aware of is the Introduction is always up in the Buddhist monks in the forest is to maintain the missing such as the word aggregates (khandhas) going hibernate, aggregates (khandhas) going doctrine, aggregates (khandhas) going the default, etc. and hibernate 5, morality. 10 should be subject to clear.

Keywords : Good Friend, Good Communication.

บทนำ

พระสงฆ์อนัมนิกาย เป็นพระสงฆ์อนัมนิกายหนึ่งที่มีอยู่ในประเทศไทย เป็นพุทธศาสนิกชนฝ่ายอนัมนิกาย ซึ่งได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการในรัชกาลที่ 5 มีวัตรปฏิบัติไม่แตกต่างจากพระสงฆ์พุทธศาสนาทั่วไป และมีพระพุทธเจ้า นามว่า โคตมะ เช่นเดียวกับพุทธศาสนาหินยาน หรือเถรวาท ขอยกประวัติความเป็นมาของพระพุทธเจ้า ตามคติพระสงฆ์อนัมนิกาย พอสังเขป ดังนี้

การเสด็จอุบัติขึ้น

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้เสด็จอุบัติขึ้นในชนชั้นอริยกะ ในมัชฌิมชนบท (ญวนเรียกว่า กรุงเกว๊ก) ชมพูทวีป แคว้นสักกะ ในตระกูลกษัตริย์ ศากยวงศ์ โดยพระโคตมว่า โคตมะ ในกรุงกบิลพัสดุ์ (ญวนเรียกว่า กรุง กี้รา เกว๊ก) เป็นโอรสของพระเจ้าสุทโธทนะ (ญวนเรียกว่า พระเจ้าดินฝางเยือง) และพระมารดา พระนามว่า พระนางสิริมหามายา (ญวนเรียกว่า มายาญเยิง)

การประสูติ

พระองค์ประสูติในวันเพ็ญขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 ตรงกับวันวิสาขบูชาปุณณมี ก่อนพุทธศก 80 ปี ที่ป่าลุมพินีวัน (ญวนเรียกว่าป่า ยัมตันเยิน) (บาราซ้า คือป่าไม้รัง) นั่นเอง ระหว่างกรุงกบิลพัสดุ์ กับ กรุงเทวทหะ (ปีไหนที่ตรงกับวันนี้ จะเป็นปีที่พระสงฆ์อนัมนิกายถึงกาลเข้าพรรษา)

ขนานพระนาม

พระเจ้าดินฝางเยือง (สุทโธทนะ) ผู้เป็นบิดา ได้ประชุมพราหมณ์ และขนานพระนามราชกุมารว่า เต็กคาคดา ไท้ต้อ (สิทธัตถะราชกุมาร)

ทรงดำรงอยู่ในเพศบราฮ์มา

พระองค์ทรงอยู่ในเพศบราฮ์มาสมบัติ เป็นเวลา 29 ปี กล่าวคือ เมื่อพระชันษาได้ 16 ปี พระเจ้าดินฝางเยือง (สุทโธทนะ) ได้ทรงขอพระนางยโสธรา (ญวนเรียกว่า ยายุดารา) ซึ่งเป็นพระธิดาของพระเจ้าสุปะพุทธะแห่งกรุงเทวทหะ โดยมีพระราชโอรสหนึ่งองค์พระนามว่า ราโหวัระ (ราหุล) นับแต่การที่มีพระชายาและพระโอรสรวมเวลา 13 ปี จึงได้เสด็จออกผนวช

(***) คัมภีร์ของญวน ได้กล่าวว่า พระองค์อยู่ในเพศบราฮ์มาสมบัติ 19 ปี คือเมื่อชันษาได้ 16 ปี พระราชบิดาขอพระนางพิมพาให้ และนับจากที่มีพระชายาและพระโอรสมาได้ 3 ปี จึงเสด็จออกผนวช)

การตรัสรู้

นับแต่ได้ทรงผนวชไป 6 ปี (ญวนว่า หลุกเนียนโขหัน) ล่วงแล้ว จึงได้ตรัสรู้อนุตระสัมมาสัมโพธิญาณ (ญวนเรียกว่า พระอาโหนวดาราตามเหยี่ยวตามโบ้เต้) ซึ่งตรงกับวันวิสาขบูชาปุณณมี ก่อนพุทธศก 45 ปี ในระหว่างนี้พระองค์ก็ทรงบำเพ็ญความเพียรสืบต่อไปเรื่อย ๆ สถานที่พระองค์ได้ตรัสรู้ ที่ได้ต้นศรีมหาโพธิ์ (ญวนเรียกว่า โบ้เต้ถ่อ) ริมฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา (ญวนเรียกว่า บัดเต้ห่า) ตำบลอุรุเวลาเสนานิคม (ญวนเรียกว่า ย่ายาท่าน) แคว้นมคธ

การประดิษฐานพระพุทธศาสนา

ทรงประดิษฐานพระพุทธศาสนาลงในกรุงราชคฤห์ (ญวนเรียกว่า ลาเหยียดเกว๊ก) แคว้นมคธก่อนเพราะเหตุว่ามคธชนบท เป็นประเทศใหญ่และสมบูรณ์ เป็นที่ตั้งของสำนักครูเจ้าลัทธิ ต่าง ๆ ที่มีชื่อเสียงของศาสนาพราหมณ์ และพระองค์ทรงเห็นว่าถ้าประดิษฐานพระพุทธศาสนาไว้ที่มคธแล้วจะสามารถเผยแผ่ไปสู่แคว้นอื่น ๆ ได้ง่าย จึงได้เลือกมคธเป็นต้นกำหนดพระพุทธศาสนา

ประกาศพระพุทธศาสนา ถึง ปรินิพพาน

พระพุทธองค์ทรงประกาศพระพุทธศาสนา ทั้งแคว้นมคธ รวมถึงแคว้นใกล้เคียง ทั้งชมพูทวีป เป็นระยะเวลา 45 ปี แล้วพระพุทธองค์ทรงปลงมาสู่สวรรคต (ญวนเรียกว่า บ้าตหนากบ้าง) คือการปรินิพพานนั่นเอง และตรงกับวันวิสาขปุณณมีบูชา เพ็ญเดือนหก ก่อนพุทธศก 1 ปี ที่กรุงกุสินารา แขวงมัลลชนบท ป่าไม้รัง (ญวนเรียกว่า ไกวที ทาน) จำพวกมัลลกะษัตริย์เป็นเจ้าภาพจัดการถวายพระเพลิงพระศพ ณ มกุฏพันธเจดีย์ พระธาตุคือ อัฐิของพระพุทธเจ้าได้ทรงแบ่งให้แก่พวกกษัตริย์ที่มาจากแคว้นต่าง ๆ ด้วยความเสมอภาพสามัคคีธรรม โดยมีโศภนพราหมณ์เป็นผู้จัดแบ่ง เป็นอันเรียบร้อย และพระมหากษัตริย์แต่ละเมือง ได้นำไปสักการะประดิษฐานไว้พระเจดีย์ที่ตนสร้างขึ้นมาต่อไป

สังเขปสถาน 4 ตำบล ที่ควรจำเป็นอย่างยิ่ง ดังนี้

สถานที่พระบรมศาสดาประสูติ (ญวนเรียก ชัน)

สถานที่พระองค์ตรัสรู้ (ญวนเรียก ตักดาว)

สถานที่พระองค์แสดงธรรมจักรกัปปวัตตนสูตร ปฐมเทศนา (ญวนเรียก เทียดฟาบ)

สถานที่พระองค์เสด็จดับขันธปรินิพพาน (ญวนเรียกว่า หยอบหนากบ้าง)

ผู้เขียนจะขอยกหลักธรรมส่วนหนึ่งที่พระสงฆ์อนันนิกาย ใช้เทศนาสั่งสอน ดังนี้

หลักธรรมตามบ่าว (รัตนะ 3 อย่าง) คือ

เฟิก คือพระพุทธ (ผู้สอนให้ประชุมชนประพฤติชอบด้ายกายวาจาใจ ตามพระธรรมวินัยที่เรียกว่าพระศาสนาชื่อ พระพุทธเจ้า)

ฟาบ คือพระธรรม (คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ได้ชื่อว่า พระธรรม)

ตัง คือพระสงฆ์ (บรรพชิตที่นำหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าไปประพฤติปฏิบัติชอบตามพระธรรมวินัย เรียกว่าพระสงฆ์)

คุณของพระรัตนะ มี 3 ประการ คือ

พระพุทธเจ้า รู้ดีรู้ชอบด้วยพระองค์เองก่อนแล้ว ทรงสั่งสอนผู้อื่นให้รู้ตาม

พระธรรม ย่อมรักษาผู้ปฏิบัติ ไม่ให้ตกไปในที่ชั่ว

พระสงฆ์ ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าแล้วสอนให้ผู้อื่นปฏิบัติตามด้วย

บุญกิริยาวัตร 3 อย่าง คือ

สิ่งที่เป็นที่ตั้งแห่งการบำเพ็ญบุญ เรียกว่า บุญกิริยาวัตร มี 3 อย่าง

โใบี้ คือ ทานมัย บุญสำเร็จด้วยการบริจาคทาน

กรี้ย้าย คือ ศีลมัย บุญสำเร็จด้วยการรักษาศีล

เทียนดิน คือ กาวนามัย บุญสำเร็จด้วยการเจริญกาวนา

ต่อบิเหยฉา คือ พรหมวิหาร 4

ต้อ คือ เมตตา ความรักใคร่ปรารถนาจะให้เป็นผู้สุข

ปี คือ กรุณา ความสงสารคิดจะช่วยให้พ้นทุกข์

เหย คือ มุทิตา ความพลอยยินดี เมื่อผู้อื่นได้ดี

ฉา คือ อุเบกขา ความวางเฉยไม่ตีใจไม่เสียใจ เมื่อผู้อื่นถึงความวิบัติ สี่ อย่างนี้เป็นที่อยู่ของ

ผู้ใหญ่

ตั๋ยอ้อตัก คือ อิทธิบาท 4

หยุกอ้อตัก คือ ฉันทะ ความอยากในสิ่งที่ชอบธรรม

เหนียมอ้อตัก คือ จิตตะ ความระลึกในสิ่งที่ชอบธรรม

ตั้งอ้อตัก คือ วิริยะ ความเพียรในสิ่งที่ชอบธรรม

แหวอ้อตัก คือ วิมังสา ปัญญาอรอบรู้ในสิ่งที่ชอบธรรม

บ้ำตจันต้าว คือ มรรค 8

1. จันเกียน (สัมมาทิฐิ) คือ ความเห็นชอบ

2. จันต้อ (สัมมาสังกัปปะ) คือ ความดำริชอบ

3. จันหือ (สัมมาวาจา) คือ เจรจาชอบ

4. จันเหงียบ (สัมมากัมมันตะ) คือ การงานชอบ

5. จันทินเต็ง (สัมมาวายามะ) คือ เพียรชอบ
6. จันทิน (สัมมาสมาธิ) คือ ตั้งใจชอบ
7. จันทินิยม (สัมมาสติ) คือ ระลึกชอบ
8. จันทิม่าง (สัมมาอาชีวะ) คือ เลี้ยงชีพชอบ

ถือบถเถียน คือ กุศลกรรมบถ 10

เทิงตาม คือ กายกรรม มี 3 อย่าง

- เบ็กซักซัน (ปาณาติปาตา) คือ ไม่ฆ่าสัตว์ (พองซันเหงยิบ คือ ปล่อยสัตว์)
- เบ็กโทวด่าว (อทินนาทานา) คือ ไม่ลักขโมยเอาของผู้อื่น (ที่ถักเหงยิบ คือ สละทรัพย์บริจาคทาน)
- เบ็กต้ายอม (กาเมสุมิจฉา) คือ ไม่ประพฤติผิดในกาม (ผ่านหันเหงยิบ คือ กริยาเรียบร้อย)

โขวตือ คือ วจีกรรม มี 4 อย่าง

- เบ็กหยองหืออ (มุสาวาทา) คือ ไม่พูดเท็จ (เหียงเถิกเหงยิบ คือ กล่าววาจาตรงตามความเป็นจริง)
- เบ็กอี้หืออ (ปิสุณายะ) คือ ไม่พูดส่อเสียด (เจ็กกรีก คือ พูดตามที่รู้เท่าที่เห็นไม่พูดเรื่องของคนอื่น)
- เบ็กเหลียงเถียด (มรุตสาเย) คือ ไม่พูดคำหยาบ (วักลัน คือ กล่าวคำอ่อนหวาน)
- เบ็กอ้ากหมา (สัมผัปปลาปา) คือ ไม่พูดเพ้อเจ้อ (เหียงเหียง คือ กล่าววาจาเรียบร้อย)

อิตาม คือ มโนกรรม มี 3 อย่าง

- เบ็กทาม (อภิชณา) คือ ไม่โลภอยากได้ของเขา (เบ็กตั้นกว้าง คือ สติพิจารณาอันเป็นของบริสุทธิ์)
- เบ็กเซ็ง (อพยบาท) คือ ไม่โกรธพยาบาทปองร้ายเขา (ตือบีกกว้าง คือ สติพิจารณาเป็นอารมณ์อยู่ใน

เมตตากรุณา)

เบ็กต้าเกี้ยน (สัมมาทฎฐิ) คือ เห็นชอบตามครองธรรม (เยินเยียน คือ สติพิจารณาเป็นอารมณ์ว่าเป็นนิสัยกรรม 10 อย่างนี้ เป็นทางบุญควรดำเนินตลอดไปตราบนิรันดร์)

หลักธรรมของพระสงฆ์อนันมิกายที่ได้เล่าเรียนศึกษากันมา และนำไปปฏิบัติ สั่งสอนสาธุชนได้ปฏิบัติตาม มาพอเป็นสังเขป ถ้ากล่าวถึงหลักธรรมกันจริงยังมีอีกมากมายนัก และเป็นเรื่องของจิตใจเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น หลักธรรมของพุทธศาสนาหายานกับเถรวาทจะมีลักษณะไม่แตกต่างกันเลย จะแตกต่างกันตรงที่แต่ละคนนำไปตีความและปฏิบัติกันเท่านั้นเอง สิ่งที่สำคัญที่สุดของหลักธรรม คือ สอนให้คนเป็นคนดี ไม่ทำชั่ว ทำจิตใจให้ผ่องใส

ประวัติพระกษัตริศรรโกโพธิสัตว์

พระสงฆ์อนันมิกาย เป็นพระสงฆ์ที่นับถือพุทธศาสนาหายาน และได้รับอารยธรรมจากประเทศจีนมานับพันปี ดังนั้นสิ่งต่าง ๆ ทางศาสนา ความเชื่อ ประเพณี วัฒนธรรม ภาษา เหล่านี้ล้วนได้รับจากจีนแทบทั้งสิ้น และไม่ว่าพระสงฆ์จะจาริกไปแสวงบุญที่ไหนก็ตาม ก็จะนำหลักธรรม ทางศาสนา ศาสนพิธี พระโพธิสัตว์ ที่ตนนับถือไปด้วย และต่อไปนี้จะขอกล่าวถึงเรื่องราวของพระโพธิสัตว์ที่พระสงฆ์อนันมิกายในประเทศไทยได้เคารพนับถือ และในแต่ละวัดของพระสงฆ์อนันมิกายจะมีรูปปั้นของพระโพธิสัตว์พระองค์นี้อยู่ด้วยเสมอ นั่นก็คือ พระกษัตริศรรโกโพธิสัตว์

เรื่องราวของพระกษัตริศรรโกโพธิสัตว์ ขออ้างจาก หนังสือพระกษัตริศรรโกโพธิสัตว์มุลปนิชานสูตร ของ อ.โจวชิง ฟัง แพล และ “รัศมีธรรม” เรียบเรียง ดังมีใจความว่า

“พระพุทธองค์ได้ทรงมีอรรธาธิบายแก่ พระมัญชุศรีโพธิสัตว์ว่า “หากถือเอา ต้นไม้ ใบหญ้า กล้วย หน่อ หน่อ แต่เศษผงละอองธุลี ตลอดจนทุกสรรพสิ่งในมหาอนันตจักรวาลนี้ทั้งหมด โดยเปรียบเอาแต่ละอย่างเป็นแม่น้ำคงคา สายหนึ่งและเม็ดทรายเม็ดหนึ่งในแม่น้ำนั้น คือ โลกนี้ และเศษเสี้ยวของละอองธุลีในโลกนั้น ๆ คือ เพทภัยและเคราะห์กรรมหนึ่งอย่างของสรรพสัตว์ แล้วละก็...กุศลปิตาทานที่พระกษัตริศรรโกโพธิสัตว์ได้โปรดแผ่ให้แก่สัตว์ทั้ง 6 เหล่าคือ เทวดา มนุษย์ อสูร เปรต เตรัจฉานและสัตว์ในนรกแล้วนั้น ยังมีมีจำนวนมากกว่าเพทภัยและบาปเคราะห์ของสรรพสัตว์ถึงหมื่นแสนเท่าทวีคูณเสียอีก

ตลอดสองไขกับนับไม่ถ้วนมาแล้วที่พระโพธิสัตว์กษัตริศรรโกผู้ทรงคุณธรรมเมตตา ได้ปฏิบัติช่วยเหลือโปรดสัตว์ทั้ง 6 เหล่า ทั้งเทศนาสั่งสอนให้รู้สึกสำนึกในบาปกรรมทั้งหลาย อันจักส่งผลให้กลับมาสวามิภักดิ์ผู้ที่กระทำ อีกทั้งยังแนะนำสรรพสัตว์เหล่านั้นให้ประกอบกุศลกรรมอันเป็นที่พึง เพื่อจะได้พ้นจากนรกไปสู่สุคติ กระทั่งนำทางให้พวกเขาได้บรรลุผลแล้ว ก็มีจำนวนมากมายอนอนันต์ โดยลำดับมา”

“มาตรแม้นว่าในอนาคตกาลหากมีสาธุชนชายหญิงผู้ใดตั้งมั่นอยู่ในคุณความดี เพียงแต่ได้เอ่ยนามของพระกษัตริศรรโกโพธิสัตว์ด้วยจิตศรัทธาอันบริสุทธิ์ ได้กราบไหว้สักการบูชาด้วยรูป ประทีป ดอกไม้ เครื่องหอม ต่อบูชาหรือ

อรุปลักษณ์ของท่าน บุคคลผู้นั้นเมื่อละสังขารจากโลกมนุษย์ก็จะได้ไปจุติในสุคติภพ อยู่สบายทิพย์สุข 100 ชาติ และจะไม่มีวันตกลงสู่นรกอเวจีแน่นอน”

“ในอดีตกาลล่วงมาแล้ว ปางก่อนพระกษัตริศรรโกโพธิสัตว์ได้เคยเกิดเป็นบุตรชายคนโตของคฤหบดี ผู้มีศักดิ์เป็นสมัยของพระพุทธเจ้าพระองค์หนึ่ง ทรงพระนามว่า “ชื่อจ้อเฟิ่นซิ่นจี้จู้พันสิงยูไล” เมื่อบุตรชายของเศรษฐีได้เห็นพระพักตร์ของพระพุทธองค์ อันเจริญด้วยอสังการบารมี จิตก็บังเกิดความปีติยินดีเคารพเลื่อมใสจึงได้กราบทูลถามพระองค์ว่า “ข้าแต่พระมหามุนีผู้ประเสริฐพระองค์ได้ทรงตั้งปณิธานอันใดไว้หรือ จึงมีพระรูปโฉมที่งดงามสมบูรณ์เช่นนี้?” พระพุทธองค์ได้ตรัสตอบว่า “ดูก่อนกุลบุตร...การปรารถนาที่จะได้บุคลิกลักษณะอันเป็นอุดมมงคลเช่นนี้ บุคคลผู้นั้นจะต้องทำการโปรดเวไนยสัตว์ทั้งหลายที่ตกอยู่ในห้วงแห่งความทุกข์ นับตั้งแต่อดีตกาลมาโดยตลอด เมื่อนั้นจึงได้บรรลุความมุ่งมาดปรารถนาทุกประการ”

ด้วยเหตุนี้แล กุลบุตรผู้นั้นจึงได้ตั้งปณิธานอย่างแน่วแน่เพื่อที่จะได้โปรดสรรพสัตว์ในไตรภพให้หลุดพ้นจากวิฎฎสงสารโดยคุณเข่าลง ณ เบื้องพระพักตร์ของพระพุทธเจ้าในอดีต แล้วตั้งสัตยาธิษฐานว่า “ข้าพเจ้าจะต้องโปรดสรรพสัตว์ทั้งหลายให้หลุดพ้นจากห้วงทะเลทุกข์ให้หมดสิ้น จึงจะขอบรรลุสู่พุทธภูมิ หากมั่นนรกอเวจียังไม่ว่างเว้นจากเวไนยสัตว์ข้าพเจ้าก็ไม่ขอสำเร็จเป็นพระพุทธเจ้า”

ตราบจนกระทั่งบัดนี้เวลาได้ผ่านไปนับหมื่นล้านโกฏิปีแล้ว เพื่อจะอุทิศช่วยเหลือเวไนยสัตว์ทั้งหลาย พระกษัตริศรรโกโพธิสัตว์ซึ่งก็คือบุตรชายคฤหบดี ในกาลนั้น จึงยังคงดำรงอยู่ในโพธิสัตว์ภูมิและปฏิบัติตามปณิธานที่ตั้งไว้เป็นจริยกิจเสมอ โดยไม่ยอมเข้าสู่แดนนิพพาน”

เรื่องราวของพระกษัตริศรรโกโพธิสัตว์ยังมีอีกมากมาย นี่ถือเป็นตัวอย่างหนึ่งเท่านั้นที่อดีตชาติของพระกษัตริศรรโกโพธิสัตว์ได้เกิดเป็นกุลบุตรนั้น แต่สิ่งที่สำคัญที่สุด พระกษัตริศรรโกโพธิสัตว์ ท่านทรงมีมหาเมตตาที่ยิ่งใหญ่เหลือเกินที่อดทนโปรดสัตว์ตราบนิรันดร์ จนกว่าคนบาปจะหมดจากโลกมนุษย์

มหานามแห่งพระพุทธเจ้าในอดีต

พระนามของพระพุทธเจ้าในอดีตชาติ มีอยู่หลายพระองค์ มากจึงขอยกตัวอย่างบางพระองค์เท่านั้น ดังในหนังสือพระกษัตริศรรโกโพธิสัตว์มูลปณิธานสูตร ของ อ.โจว ชิง ฟัง แพล และ “รัศมีธรรม” เรียบเรียง ดังนี้ใจความว่า

“พระกษัตริศรรโกโพธิสัตว์ได้กราบทูลพระพุทธเจ้าขออนุญาตในการพรรณนาถึงพุทธานุภาพอันยิ่งใหญ่ในท่ามกลางที่ประชุม อยู่บนสวรรค์ชั้นที่ 2 ชื่อว่า “ดาวดึงส์” ดังนี้

พระอัมรินทร์พระพุทธเจ้า ในกาลนั้นหากบุคคลใดได้ยืมพระนามของพระองค์แล้ว บังเกิดจิตศรัทธาหันมาปฏิบัติธรรม ก็จะพ้นจากบาปเคราะห์ที่ทั้งปวงไปตลอดระยะเวลาถึง 40 กัลป์

พระเมธังกรพระพุทธเจ้า ในกาลนั้นหากบุคคลใดได้ยืมพระนามของพระองค์แล้ว บังเกิดจิตศรัทธาหันมาปฏิบัติธรรม บุคคลนั้นผู้ก็จะเข้าสู่กระแสธารแห่งสังฆธรรมตลอดชั่วนิรันดร์

พระสรณังกรพระพุทธเจ้าในกาลนั้นหากบุคคลใดได้ยืมพระนามของพระองค์แล้ว บังเกิดจิตศรัทธาหันมาปฏิบัติธรรม บุคคลนั้นก็จะไปจุติบนสวรรค์เป็นเวลา 1,000 ชาติ

พระทีปังกรพระพุทธเจ้า ในกาลนั้นหากบุคคลใดได้ยืมพระนามของพระองค์แล้ว บังเกิดจิตศรัทธาหันมาปฏิบัติธรรม บุคคลนั้นก็จะได้รับการประทานพรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทุกพระองค์ในทั่วสากลพิภพ

พระโกณฑัญญะพระพุทธเจ้า ในกาลนั้นหากบุคคลใดได้ยืมพระนามของพระองค์แล้ว บังเกิดจิตศรัทธาหันมาปฏิบัติธรรม บุคคลผู้นั้นจะได้บรรลุถึงพระอนุตตรสัมโพธิญาณโดยเร็ว

พระมังคละพระพุทธเจ้า ในกาลนั้นหากบุคคลใดได้ยืมพระนามของพระองค์แล้ว บังเกิดจิตศรัทธาหันมาปฏิบัติธรรม บุคคลผู้นั้นจะได้เกิดเป็นมนุษย์ที่มากด้วยบุญญาบารมี จะไม่มีวันล่วงลงสู่อบายภูมิเลย

พระสุมนะพระพุทธเจ้า ในกาลนั้นหากบุคคลใดได้ยืมพระนามของพระองค์แล้ว บังเกิดจิตศรัทธาหันมาปฏิบัติธรรม บุคคลผู้นั้นจะได้ไปจุติในแดนสุขาวดีอยู่สบายทิพย์สุขชั่วกาลนาน

พระเวตตะพระพุทธเจ้า ในกาลนั้นหากบุคคลใดได้ยืมพระนามของพระองค์แล้ว บังเกิดจิตศรัทธาหันมาปฏิบัติธรรม บุคคลผู้นั้นอีกไม่นานก็จะสามารถบรรลุมรรคผลสำเร็จอรหันต์

พระโสภิตะพระพุทธเจ้าในกาลนั้นหากบุคคลใดได้ยืมพระนามของพระองค์แล้ว บังเกิดจิตศรัทธาหันมาปฏิบัติธรรม บุคคลผู้นั้นก็จะหลุดพ้นจากสังสารวัฏโดยสิ้นเชิง

พระอนิมทัสสีพระพุทธเจ้า ในกาลนั้นหากบุคคลใดได้ยืมพระนามของพระองค์แล้ว บังเกิดจิตศรัทธาหันมาปฏิบัติธรรม บุคคลผู้นั้นก็จะมีโอกาสดับฟังพระธรรมเทศนาจากพระพุทธเจ้าทุกพระองค์ในมหานันทจักรวาล

ตลอดเวลาที่ผ่านมามีพระพุทธรูปที่ขึ้นอีกหลายพระองค์สืบมา คือ พระปฐมพุทธเจ้า พระนารทะพุทธเจ้า พระปฐมมุตตระพุทธเจ้า พระสุเมธพุทธเจ้า พระสุชาติพุทธเจ้า พระอรรถทัสสีพุทธเจ้า พระธรรมทัสสีพุทธเจ้า พระสิริทัตตะพุทธเจ้า พระติสสะพุทธเจ้า พระปัสสะพุทธเจ้า พระวิปัสสีพุทธเจ้า พระสิขีพุทธเจ้า พระเวสสุพุทธเจ้า พระกฤษณะพุทธเจ้า พระโกนาคมพุทธเจ้า พระกัศปะพุทธเจ้า ปรากฏพระพุทธรูปที่นับได้ลุล่วงสมัย “พระโคตมะพุทธเจ้า” พระองค์ผู้ประเสริฐแห่งหมู่ศากยราช

พระโคตมะพุทธเจ้า

เมื่อเวไนยสัตว์ทั้งในปัจจุบันและในอนาคตเมื่อกำลังจะสิ้นใจ หากมีคนหนึ่งในบ้าน ได้สวดภาวนาพระนามของพระพุทธรูปทั้งหลายแทน เมื่อบุคคลนั้นตายไปก็จะได้รับการผ่อนผันโทษทัณฑ์ในนรก ถ้าบุคคลนั้นทำอนันตริยกรรม 5 สถาน เป็นการตกรอกอเวจี แต่การสวดภาวนานี้จะทำให้โทษทัณฑ์นั้น ๆ ทุเลาเบาบางลงได้

เช่นนี้แล้วจะกล่าวไปใย ถึงผู้ที่ได้ภาวนาบริกรรมพระนามของพระพุทธรูปด้วยตัวเอง มหากุศลที่มีอาจประมาณได้ย่อมจะบังเกิดแก่บุคคลผู้นั้นอย่างแน่นอน”

หลักธรรมของพระกษิติครรภ์โพธิสัตว์

เมื่อกล่าวถึงหลักธรรมที่ชัดเจนของพระกษิติครรภ์โพธิสัตว์แล้วจะไม่ปรากฏชัดเจนนัก แต่จะมีลักษณะเป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์แล้วนำไปสั่งสอน พอจะสรุปได้ดังนี้

1. ความเมตตา
2. ความกรุณา
3. ความเสียสละ
4. ความมีศีลจรรยา
5. การภาวนา
6. กตัญญูกตเวที
7. บริจาคทาน (ทำบุญ)
8. ความตั้งใจ
9. การทำความดี
10. จิตใจมั่นคงแน่วแน่ มีปณิธานที่มั่นคง

เมื่อสรุปแล้ว เป็นหลักธรรมที่บุคคลทั่วไปควรนำไปปฏิบัติได้จริง และเป็นสิ่งที่ปรากฏชัดเจนในชีวิตประจำวันของคนแต่ละคนด้วยซ้ำไป ดังคำว่า ทำดี-ดี , ทำชั่ว-ชั่ว แน่นนอน เมื่อทำบาป-บาป, เมื่อทำบุญ-บุญ แน่นนอน เช่นเดียวกัน ดังนั้นการเป็นคนดี หรือคนชั่ว เราเป็นผู้กำหนด เท่านั้น

คำอาราธนาศีล 5

พระสงฆ์อนันนิกายในประเทศไทย ได้ยึดแนวทางในการปฏิบัติตามแบบพิธีกรรมของศาสนาตนไว้เช่นเดิม เมื่อก่อนจะเริ่มพิธีสงฆ์อะไรต่าง ๆ ก็ตาม จำเป็นจะต้องให้สัพบุรุษทนายทนายกาได้มาประชุมพร้อมกันในพระอุโบสถ จุดธูปเทียนทำการสักการะพระรัตนตรัยก่อน แล้วกล่าวคำอาราธนาศีล 5 ดังต่อไปนี้

ในอดีตกล่าวว่า กิณดาตีกียกตำเหนียม เเต่ต้อจึ่งตั้งกิณดาตีกียก ยีเกียนหญ่เยี้ยหว่าเถื่อง เหวียนดาตีกียก หงตากหญ่เยี้ยหว่าเถื่อง หงอิตดาตีกียก ตักถ่อเผือกก้าเยี้ย ต้อเหม็งโก๊

ดาตีกียกตำเหนียม หงาเตต้อจึ่งตั้งกิณดาตีกียก ยีเกียนหญ่เยี้ยหว่าเถื่อง เหวียนดาตีกียก หงตากหญ่เยี้ยหว่าเถื่อง หงอิตดาตีกียก ตักถ่อเผือกก้าเยี้ย ต้อเหม็งโก๊

ตามดินดาตีกียกตำเหนียม หงาเตต้อจึ่งตั้งกิณดาตีกียก ยีเกียนหญ่เยี้ยหว่าเถื่อง เหวียนดาตีกียก หงตากหญ่เยี้ยหว่าเถื่อง หงอิตดาตีกียก ตักถ่อเผือกก้าเยี้ย ต้อเหม็งโก๊

ในปัจจุบันกล่าวว่า

1. กุงดิน ด่าตีกียกต้อมเหนียม หงาเตต้อจึ่งตั้ง กิณดาตีกียก หย่หงาเกียนหญ่เยี้ย หงา อิตดาตีกียก ตักถ่อเผือกก้ามย่าย ต้อเหม็งโก๊

2. ด่าตีกียก ต้อมเหนียม หงาเตต้อจึ่งตั้ง กิณดาตีกียก หย่หงาเกียนหญ่เยี้ย หงอิตดาตีกียก ตักถ่อเผือกก้ามย่าย ต้อเหม็งโก๊

3. ตามดิน ด่าตีกียกต้อมเหนียม หงาเตต้อจึ่งตั้ง กิณดาตีกียก หย่หงาเกียนหญ่เยี้ย หงอิตดาตีกียก ตักถ่อเผือกก้ามย่าย ต้อเหม็งโก๊

คำแปลคำอาราธนาศีล 5

ขอท่านผู้มีธรรมอันประเสริฐ ข้าพเจ้าทั้งหลายขออาราธนา ท่านผู้มีธรรมอันประเสริฐ จงเป็นอาจารย์ศีล 5 แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย ข้าพเจ้าทั้งหลายขอขัตติยธรรมท่านเป็นที่พึ่งแก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย จงแนะนำสั่งสอนข้าพเจ้าทั้งหลายให้ปฏิบัติอยู่ในศีล 5 ประการนี้ โดยเคร่งครัดตลอดชั่วกาลนาน

ผู้เขียนจะขอกว่าถึงศีล 5 ของคฤหัสถ์ ที่ถือเป็นข้อควรเว้นจากสิ่งที่ไม่ดีไม่งามของคฤหัสถ์ที่ควรหลีกเลี่ยงให้ห่างไกล และจะกล่าวถึง ศีล 10 ซึ่งเป็นของสามเณรฝ่ายอนันนิกายด้วย ที่สามเณรควรรู้และนำไปตั้งมั่นอยู่พร้อมระลึกถึงอยู่เสมอ

ศีล 5 (เบญจศีล)

1. ญิกเขียกเบ็กซัซัน ถีเผ็กก้อมยัยหงากิมถ่อกรี้ แปลว่า เว้นจากการฆ่าสัตว์
2. หลูเอียกเบ็กโหวด่าว ถีเผ็กก้อมยัยหงากิมถ่อกรี้ แปลว่า เว้นจากการลักขโมย
3. ตามเอียกเบ็กต้าย้อม ถีเผ็กก้อมยัยหงากิมถ่อกรี้ แปลว่า เว้นจากการประพฤตินอกใจ
4. ต้อเอียกเบ็กหย่องหือ ถีเผ็กก้อมยัยหงากิมถ่อกรี้ แปลว่า เว้นจากการพูดเท็จ
5. หงูเอียกเบ็กอ้อมตัว ถีเผ็กก้อมยัยหงากิมถ่อกรี้ แปลว่า เว้นจากการดื่มสุรา เมรัย น้ำเมา อันเป็นเหตุแห่งความประมาท

ศีล 5 ข้อเป็นสิ่งทุกคนควรละเว้น เพราะมันเป็นกายกรรมที่ก่อบาปให้แก่ตนทุกชาติไป ไม่ว่าจะป็นบรรพชิตหรือคฤหัสถ์ ก็ไม่ควรที่จะละเมิดศีลอันเป็นพื้นฐานของชีวิตเด็ดขาด

ศีล 10 ข้อ (สิกขาบทสามเณร)

สำหรับสามเณรที่บรรพชาในพระพุทธศาสนาจะต้องน้อมรับศีล 10 ไว้เป็นข้อปฏิบัติละเว้นสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. ญิกเขียกเบ็กซัซัน ถีซายียัยหยื่อตั้งกรี้ผู้ แปลว่า เว้นจากการฆ่าสัตว์
2. หลูเอียกเบ็กโหวด่าว ถีซายียัยหยื่อตั้งกรี้ผู้ แปลว่า เว้นจากการลักขโมย
3. ตามเอียกเบ็กต้าย้อม ถีซายียัยหยื่อตั้งกรี้ผู้ แปลว่า เว้นจากกรรมมิใช่พรหมจรรย์ คือ เมถุน ธรรม
4. ต้อเอียกเบ็กหย่องหือ ถีซายียัยหยื่อตั้งกรี้ผู้ แปลว่า เว้นจากการพูดเท็จ
5. หงูเอียกเบ็กอ้อมตัว ถีซายียัยหยื่อตั้งกรี้ผู้ แปลว่า เว้นจากการดื่มสุรา เมรัย น้ำเมา อันเป็นเหตุแห่งความประมาท
6. หลุกเขียกเบ็กเกรือกเฮืองวามาง เบ็กเฮืองโด่เทิง ถีซายียัยหยื่อตั้งกรี้ผู้ แปลว่า เว้นจากการตัดดอกไม้ ทาเครื่องหอม อันเป็นฐานแต่งตัว
7. เท็กเขียกเบ็กกาหยอเชือกเก็เบ็กหยางกวางทัน ถีซายียัยหยื่อตั้งกรี้ผู้ แปลว่า เว้นจากการกระทำพ้อนรำ ขับร้อง และฟังหรือดูการบันเทิง อันเป็นข้าศึกต่อทางกุศล
8. เท็กเขียกเบ็กต่ากวาวว่างต่ายช่าง ถีซายียัยหยื่อตั้งกรี้ผู้ แปลว่า เว้นจากการนอนบนที่นอนสูง ที่นอนใหญ่
9. กิวเอียกเบ็กพีที่ถัก ถีซายียัยหยื่อตั้งกรี้ผู้ แปลว่า แปลว่า เว้นจากการบริโภคอาหารในเวลาวิกาล
10. ถือบเอียกเบ็กรือกกรี้ซันเตืองกิมเจิงบ่าวเหยิก ถีซายียัยหยื่อตั้งกรี้ผู้ แปลว่า เว้นจากการรับเงินทอง

ศีล 10 ข้อนี้เป็นศีลสิกขาบทของสามเณรในพุทธศาสนาหายาน อนันนิกาย ที่ยึดปฏิบัติกันมาโดยตลอด และส่วนใหญ่ในปัจจุบันจะเห็นการรับศีลของสามเณรตอนที่บรรพชาเข้ามาเป็นสามเณรฝ่ายอนันนิกายแต่ต้น นอกจากนี้แล้วสามเณรยังต้องยึด “สิกขาบทพระโพธิสัตว์” อีก 58 ข้อด้วย จึงจะสมบูรณ์

อานิสถศีล 5 (อนันนิกาย)

ดางเกรียนหงูเอียก เบ็กตัวตามได้เตียงทันเหลยซันจีโป้น หมากชุดยูต้อต้ออหิเตียน กรีกวีาเด็กกาย ต้อต้ออหิไหว่ ซึ่งเผ็กยี่ชื่อ ซึ่งพ่ายยี่ชื่อ ซึ่งตั้งยี่ชื่อกิน เบ็กกวี่อิต้ามาหงว่ายด่าว อีเย้าเผื่องหัน

คำแปลอานิสถศีล 5

ผู้ที่รักษาศีล 5 โดยบริสุทธิ์บริบูรณ์ไม่ต่างพร้อย ผู้นั้นจะไม่ต้องไปเกิด คือไม่ต้องไปเกิดในนรกอเวจีไม่ต้องไปเกิดเป็นเปรต อสุรกาย

ไม่ต้องไปเกิดเป็นสัตว์เดียรฉาน

ผู้บริบูรณ์ด้วยศีล 5 ย่อมได้เสวยสุขอยู่เบื้องบนสวรรค์ ตลอดถึงซึ่งพระนิพพาน

สิ่งอย่างหนึ่งที่ขาดเสียมิได้คือการอาราธนาพระปริต ซึ่งถือว่าเป็นการปลอดภัยจากอันตรายทุกขโศกโรคภัยต่าง ๆ ในที่นี้จะขอกว่าไว้โดยเปรียบเทียบของญวน และไทย ดังนี้

คำอาราธนาพระปริตภาษาญวน (ลินตุงกินยัง)

กุงลินเทียนตั้ง เจียนตุงตุตารา บาราหมิกดา กร้อจ้อโฮ
 ต้ายลินเทียนตั้ง เจินงินเย้า ยังกร้อเหยียดหนาว โด่กวี้งเม
 ตามลินเทียนตั้ง เจียนตุงเจินงินเย้า กร้อบั้นหนานโซ โด่กวี้งเม

คำอาราธนาพระปริตของไทย

วิปัติปฏิพาหายะ สัพพะสัมปัตตสิทธิยา สัพพะทุกขะ วินาสายะ ปริตตัง พุทธะมังคะลัง
 วิปัติปฏิพาหายะ สัพพะสัมปัตตสิทธิยา สัพพะภะยะ วินาสายะ ปริตตัง พุทธะมังคะลัง
 วิปัติปฏิพาหายะ สัพพะสัมปัตตสิทธิยา สัพพะโรคะ วินาสายะ ปริตตัง พุทธะมังคะลัง

คำอาราธนาธรรมภาษาญวน (ลินเหยียดฟ๊าบบ่าว)

กุงลินด้ายตักก็๊กต้อมเหนียม เตียนเหยียดจิ้นฟ๊าบบ่าว เหวียนด้ายตักก็๊กหงา เตียนเหยียดจิ้นฟ๊าบบ่าว หงาอี
 ด้ายตักก็๊ก ตักยั้งจิ้นฟ๊าบบ่าว ต้อเหมิงโก่

ต้ายลินด้ายตักก็๊กต้อมเหนียม เตียนเหยียดจิ้นฟ๊าบบ่าว เหวียนด้ายตักก็๊กหงา เตียนเหยียดจิ้นฟ๊าบบ่าว หงาอี
 ด้ายตักก็๊ก ตักยั้งจิ้นฟ๊าบบ่าว ต้อเหมิงโก่

ตามลินด้ายตักก็๊กต้อมเหนียม เตียนเหยียดจิ้นฟ๊าบบ่าว เหวียนด้ายตักก็๊กหงา เตียนเหยียดจิ้นฟ๊าบบ่าว หงาอี
 ด้ายตักก็๊ก ตักยั้งจิ้นฟ๊าบบ่าว ต้อเหมิงโก่

นี่คือบทสวดอาราธนาธรรมเทศนาและอาราธนาพระปริต ซึ่งฝ่ายภิกษุสงฆ์ญวนได้สวดกันอยู่เนื่อง ๆ ในอดีต
 ส่วนในยุคปัจจุบันนี้ก็สวดบ้างในงานสำคัญ ๆ เช่นการอุปสมบทและบรรพชา เพราะน้อยครั้งมากที่จะมีพระสงฆ์ญวนได้
 นำมาสวดบ่อย ๆ เมื่อเทียบกับพระสงฆ์ไทยแล้วที่มีการสวดบทอาราธนาธรรม อาราธนาพระปริตบ่อยมากแทบทุกวัน
 ด้วยเหตุนี้พระสงฆ์สามเณรฝ่ายอนัมนิกายควรศึกษาและฝึกท่องบ่นสาธยายกันให้สม่ำเสมออยู่เนื่อง ๆ จะได้ไม่ถูกลืม
 หรือมีไว้เพียงในตำราเท่านั้น

สรุป

ได้ว่าหลักธรรมของพุทธศาสนามหายาน อนัมนิกายถ้ากล่าวกันแล้วมีลักษณะเหมือนของเถรวาท แต่คนละ
 ภาษาเท่านั้นเองความหมายมีลักษณะเหมือนกันแทบทุกอย่าง อาจจะมีบ้างที่แตกต่างเพราะเป็นไปตามสภาพของสังคม
 นั้น ๆ ด้วย เพราะการมีพระพุทธเจ้าองค์เดียวกันจึงทำให้แทบทุกอย่างเหมือนกัน ต่างกันตรงคติที่ยึดถือตามครูบา
 อาจารย์สืบทอดกันมาเท่านั้นเอง เช่นการมีประวัติของพระพุทธเจ้า การประสูติ ตรัสรู้ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา และการ
 ปรีณิพพานพร้อมมีหลักธรรมเบื้องต้นที่ศึกษาและเข้าใจในเบื้องต้นเหมือนกัน เช่น มีพรหมวิหาร 4, อิทธิบาท 4 เป็นต้น

ส่วนคติของมหายานนั้นเน้นไปที่พระโพธิสัตว์เป็นส่วนใหญ่ หนังสือเล่มนี้ขอกล่าวถึงเพียงพระกษิติครรภ
 โพธิสัตว์ ซึ่งเป็นโพธิสัตว์ที่ได้ตั้งปณิธาน ไว้ว่า “จะโปรดเวไนยสัตว์ให้หมดจากบาปทุกภพทุกชาติก่อนแล้วจึงค่อยเข้าสู่
 แดนพระนิพพานเป็นพระพุทธเจ้า” พระองค์ทรงมีพระเมตตาอันยิ่งใหญ่ต่อเวไนยสัตว์ทุกหลาย ไม่ว่าจะอยู่ในโลกมนุษย์
 อยู่ในนรกอเวจี ท่านก็เสด็จไปโปรดทุกที่ ในเรื่องของหลักธรรมของพระกษิติครรภโพธิสัตว์ยังไม่ได้ปรากฏชัด แต่พอสรุป
 ได้โดยนัยว่า ความเมตตากรุณา ความเสียสละ การบริจาคทำบุญ การอดทน เหล่านี้เป็นต้น ทรงสั่งสอนให้เวไนยสัตว์ลด
 ละ เลิกจากกิเลสทั้งหลายทั้งปวง ให้สร้างแต่กุศล ผลบุญจะได้ช่วยนำส่งในแดนสุขาวดีต่อไป

บทสวดมนต์ที่ควรตระหนักเป็นเบื้องต้นอยู่เสมอในฝ่ายพระสงฆ์ญวนนั้น เพื่อเป็นการรักษาไม่ให้สูญหายไป
 เช่น คำอาราธนาศีล, อาราธนาธรรม, อาราธนาพระปริต เป็นต้น และศีล 5, ศีล 10 ควรที่จะศึกษาไว้ให้ชัดเจน

เอกสารอ้างอิง

- คณะสงฆ์อนามัยกาย.(2528). ตำรากงเต็กและตำรากฐิน ของพระสงฆ์อนามัยกาย, ในงานประกอบพิธีกึ่งเต็กถวายพระราชกุศลแด่ สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี ในรัชกาลที่ 7. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร. บริษัทประชาชน จำกัด..
- คณะสงฆ์อนามัยกายแห่งประเทศไทย.(2551). อนุสรณ์คณะสงฆ์อนามัยกายแห่งประเทศไทย การประกอบพระราชพิธีทักษิณานุประทาน (กงเต็ก) สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์. กรุงเทพมหานคร : หจก. ไทยรายวันการพิมพ์.
- พระบริหารอนามัยพรต.(2543). อุภัยฉลอง ที่ระลึกงานฉลองอุโบสถ. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ประชาชนจำกัด.
- วัดอนามัยกายาราม.(2511). โดยเสด็จพระราชกุศลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในการเสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีฉลองอุโบสถ และพระประธาน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม.
- องสรภามมธุรส (บัวเอ็ง).(2502) บรรพชาอุปสมบทวิธีอนามัยกาย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สหวิทยพานิชย์.